

48 הפוסי עשה את שלו

מרינה אליוכיונה מלהקת המחאה הרוסית "פוסו ריוט" מסבירה למה היא לא חוששת מכפוטין ולא מה-BDS / אלעד זרט

צילומים: גטי אימג'ס, תמר קרון, איוור, ניל חל"ץ | אור בעלי הטורים: דוד גולי, גדיים, קרן מור, טיישרט, wearreorder.com, עירי, dalangl.com, ענלים, moritamy.com

החיים שלנו

פנטזיה

אלעד זרט

מריה אליוכינה (29), חברת הרכב הפאנק המחתרתי הרוסי "פוסי ריוט", שהפך לסמל למאבק בקרמלין, לא מפחדת. לא מוולדימיר פוטין שנגדו היא מפגינה כבר שנים ושילמה על כך בישיבה בכלא. וגם לא מפעילי ה-BDS המפורסמים שניסו לשכנע אותה לא לבקר בישראל בניגוד לעצתם, בשבוע הבא היא תגיע לארץ להופעה בפסטיבל הסופרים הבינלאומי. בראיון טעון היא מסבירה למה חשוב לה לראות במו עיניה מה קורה במזרח התיכון ואיך נראים החיים בפייק-דמוקרטיה

בפעם הראשונה שבה מריה (מאשה) אליוכינה נעצרה ב־2011, היא הייתה קצת בהלם. בכל זאת, הפעילה החברתית-פוליטית וחברת הרכב הפאנק המחתרתי הרוסי "פוסטי ריוט", שחרת על דגלו את המאבק בנשיא רוסיה ולדימיר פוטין ומשטרו, לא באמת התכוננה להיות מהפכנית. אבל אז הגיע עוד מעצר ועוד אחד אחריו ועוד עשרה נוספים וכליאה במושבות עונשין מבודדות ושבתית רעב ומהאה נוספת. אבל אליוכינה רק נטענה בועם.

אם מישהו בקרמלין חשב שהלוחמת הצעירה בת ה־29 תירתע מהסתובבויות בין תחנות משטרה ותחקורים, אז הוא טעה, ובגדול. אליוכינה רק שיכללה את אמצעי המחאה שלה, אספה סביבה חוג מעריצים גדול, ברוסיה ובעולם. וכרגע, היא וחברותיה מהוות את אחד הכוחות האופוזיציוניים הבולטים ביותר נגד הנשיא פוטין.

אנחנו מנסים לקבוע ראיון. אבל כמו תמיד בחייה, מאז נכנסה עם להקתה לתודעה הציבורית ב־2011, שום דבר לא צפוי. לאחרונה שוב נעצרה ונלקחה לחקירה אחרי שאירגנה מחאה סביב הדישה של השלטונות ברוסיה לקבל מידי אפליקציית המסרונים "טלגרם" את מפתח ההצפנה שיחשוף את ההתכתבויות של המשתמשים.

"השלטונות ברוסיה נהושים לחסום את טלגרם", היא אומרת בסערת רגשות, "החברה סירבה למסור להם את קודי ההצפנה והם קנסו אותם ומתנקמים בהם. הרבה אנשים רתחו מזעם ואני חנו החלטנו לצאת למאבק. על זה בילינו את 48 השעות האחרונות בתחנת המשטרה ולפנינו עוד החלטת בית משפט".

את לא עייפה מזה כבר?

"אני עייפה מה־FSB (שירות הביטחון הפדרלי ברוסיה - א"ז). הייתי שמחה מאוד אם הם לא היו במדינה שלנו. עכשיו ה־FSB הרוסי הוא לא רק שירות חשאי, אלא למעשה גוף אשר שולט בכל החיים במדינה שלי. ה־FSB משתמש בשיטות פליליות וטרוריסטיות. ראש ה־FSB הנוכחי, אלכסנדר בורטניקוב, אמר לאחרונה בראיון לכבוד חגיגות ה־100 להיווסדה של הצ'קה - המשטרה החשאית הסובייטית - שהוא גאה שהארגון שב־ראשו הוא עומד הוא צאצא של הצ'קה של ברית המועצות לשעבר. שתבין, קציני ה־FSB עדיין קוראים לעצמם 'צ'קיסטים'. אני בטוחה שככל שנגלה את העובדות על הפשעים הנוראים של הצ'קיסטים, ככל שנרע יותר על העבר וההווה שלהם, ככל שנמחה יותר, ככל שנחנך אנשים - כך נוכל במהרה להתגבר על המורשת השחורה שהם הותירו אחריהם - מורשת של חיסול מיליוני אנשים".

פוטין נבחר שוב לפני חודש לכהונה רביעית ברוב מוחץ של יותר משבעים אחוז מהקולות. "אלה לא היו בחירות. פוטין לא נבחר בבחירות לגיטימיות. הבחירות האלו מזויפות, כי היו הרבה זיופים. ודבר שני, הוא וחבריו הם הבעלים של כלי התקשורת ברוסיה, והיא מלאה בפרופגנדה של פוטין".

במה זה מתבטא?

"זה בא לידי ביטוי לא רק ברחובות או בפוליטיקה המזויפת. זה בתקשורת ובכל מקום. אפילו בפסלי הזיכרון. ב־18 השנים שהוא בשלטון, פוטין עשה כל שביכולתו להרוס כל שבריר של התנגדות אמיתית לשלטונו. אין אופוזיציה ששרדה ברוסיה. הפרדת הרשויות - העיקרון המרכזי בדמוקרטיה - לא קיימת יותר. החוקה הרוסית לא עובדת. כל הרשויות העצמאיות, 'ענפי השלטון', הן למעשה זרועות הנשלטות ישירות על ידי המינהל הנשיאותי. שני הגופים המחזיקים

אליוכינה. "רוב האנשים לא חשים אהבה לפוטין. אני אישית לא פגשתי אף תומך נלהב שלו". מימין, "פוסטי ריוט" בהופעה במוסקבה

צילומים: גטי אימג'ס, אייפי איי, איא'פי

העולמית התמוטטו זמן קצר לאחר שהגיעו לשיא כוחם. אנחנו צריכים לעשות כל מה שאפשר כדי לעזור לדיקטטורה הזו ליפול כמה שיותר מהר.

והאזרחים לא מגיבים?

"יש כל הזמן מאמץ להפוך את כל המיליונים לש"טופי מוח. הטלוויזיה הרוסית מקדישה שעות כל יום כדי להסביר שאין אלטרנטיבה ראויה לפוטין, שכל שינוי הכי קטן יכול להיות מסוכן לרוסיה, מסר כן ל'ציבות' – אחת המילים האהובות על השלטון של פוטין. רוב האנשים לא חשים אהבה לפוטין. אני אישית לא פגשתי אף תומך נלהב בפוטין. אולי כמה 'קוואקים אקטיביסטים' שתקפו את פוסי ריוט. אולי, אבל אני לא בטוחה בזה. אני בטוחה שחודש אחד של טלוויזיה חופשית ישנה את דעת הציבור על פוטין."

לא סיבה להיכנע

התמונה של רוסיה הנשקפת דרך עיניה של אליוכנה בהחלט מטרידה. "רציחות, מעצרים, חוקים נגד התארגנות מחאתית. אתה יכול אפילו לקבל עונש מאסר על פוסט 'קיצוני' לכאורה בפייסבוק או על תגובה שכתבת לפוסט אחר", היא מספרת על המציאות העגומה ברור סיה תחת שלטון פוטין. "יש כמובן גם אלימות מצד פעילים התומכים בפוטין – כל אלה דברים שמורגשים וקורים. רוסיה היא מדינה בלתי צפויה, שבה הקצינים של פוטין יכולים, על פי חוק, לפרוץ עכשיו לביתך או אפילו לירות בך ברחוב. גל המחאה לא חזק כפי שהיה ב-2011-2012."

אבל באותה נשימה מוסיפה אליוכנה בלי חשש: "זו לא סיבה להיכנע. לדוגמה, אלכסיי נבלני והקן שלו נגד שחיתויות מארגנים באופן קבוע מחאות ברחובות, בין שקיבלו אישור מהרשויות ובין שלא. למרות שנ"בלני לא נרשם רשמית כמועמד לנשיאות, התקיימו במשך כמה חודשים בערים שונות ברוסיה קמפינים שלו, מעין מסע בחירות אלטרנטיבי עם עשרות אלפי משתתפים פעילים. מאוחר יותר הם פעלו כדי ליצור חרם על 'בחירות' של פוטין. כל המנהיגים המרכזיים של הקרן של נבלני ומובילי הקמפיין שלו בילו במשך חודשים רבים במע"צרים מנהליים. הם הותקפו על ידי 'פעילי' הקרמלין, ובכל זאת הם אינם מוותרים. נבלני קורא לפעולת מחאה נוספת במר"כז מוסקבה, תחת הכותרת 'פוטין הוא לא

הצאר שלנו!'. מובן שהפעולה הזו כבר נאסרה על ידי הרשויות במוסקבה, אבל יש נחישות גדולה."

בין המוחים הבודדים זכו אליוכנה והרכבה המר"זיקלי 'פוסי ריוט' לסיקור הרחב ביותר. הסיפור של "פוסי ריוט" החל להתגלגל בחורף 2011 – "חורף המהפכה", כפי שקראו לו. "נישאונו בזכות האמונה באפשרות לשינוי", כותבת אליוכנה בספרה האוטו"ביוגרפי, שיצא לפני כמה חודשים באנגלית, ובתוך כך מעלה מחוויות המאבק שלה. "אמונה נאיבית ויל"דותית שיכולה להתעורר פתאום אצל מבוגרים, והיא מלווה בדרך כלל ברגשות בושה ובצורך להצדיק את עצמך. יצאנו לרחובות, כתבנו, ומכתב אחרי מכתב נהיינו הצהרה מהפכנית... האמנו כי אם נדקור את הישבן שלו בסיכה, פוטין יקפוץ מכיסאו הנשיאותי. הוא יזנק ויקפוץ לגיהנום."

אבל בפועל דבר לא עצר את פוטין. הוא הודיע שהוא רץ לנשיאות ולכהונה שלישית בקתדרלת ישו המושיע במוסקבה, זמן קצר אחרי שהשתתף בטקס חג הפסחא בכנסייה. החיבוק מצד הכנסייה עורר את זעמן של חברות הלהקה שיצאו לכיכר המהפכה במר"סקבה בצעקות "מהפכה ברוסיה!".

בפברואר 2012 התרחש האירוע ששינה הכל – הלהקה החליטה לנגן בקתדרלת ישו המושיע במוס"קבה. הן מכותס פנים, חמש מתוך 11 הנשים שמנתה הלהקה בזמנו. הן פצחו בשיר לכתולה מריה והפצירו בה שתהיה פמיניסטית ותגרש את פוטין, כחלק מהד עם שחשו על הקשרים שבין האליטה הדתית במדינה לפוטין.

רשויות החוק לא חסו על חברות הריוט. הן הואש"מו בחילול הקודש ובפגיעה ברגשי המאמינים ובסמלי הלאום. לבסוף הוגשו שלושה כתבי אישום נגד שלוש

קקים ברוסיה – הדומה הממלכתית (האסיפה הפרדלית – א"ז) והמועצה הפרדלית, כמו גם בית המשפט העליון – כולם למעשה כפופים לקרמלין. כל מוסדות החקיקה האזוריים, כל בתי המשפט ברוסיה, גם הם כפופים לפו"טין. צער אחר צעד, הקרמלין הרג הלכה למעשה את המדיה העצמאית, ועכשיו תחנות הטלוויזיה הגדולות משמשות חלק ממסד התעמולה הענק של המדינה."

מטוסי נייר צבעוניים

אין זאת הפעם הראשונה שפוטין מנהל מלחמת חורמה על האינטרנט החופשי במדינה שלו. בדומה לשלטונות סין, הוא פועל להגבלת האתרים החופשיים והרשתות החברתיות. רק לפני שנה וחצי פוטין חייב את ספקיות האינטרנט המקומיות לחסום אתרים שמציעים שירות VPN (רשת וירטואלית פרטית), מה שפגע בגולשים רבים שהשתמשו בשרתים הנמצאים מחוץ למדינה.

אבל המלחמה בטלגרם הפופולרית, המונה כיום כע"שרה מיליון משתמשים ברוסיה, לא מתקבלת בשקט. לדיום של אליוכנה וחבריה הפעילים הפוליטיים, זוהי סיבה נוספת לצאת אל בניין שירות הביטחון הפרדלי בכיכר לוביאנקא במוסקבה, ולהפגין נגד כל מה שהש"לטון מייצג. רק בשבוע שעבר הם יצאו, קיפלו מטוסים צבעוניים מנייר ושלחו אותם לעבר החזית המסיבית של הבניין הירוע לשמצה, ששימש בעבר גם את הקג"ב בתקופה הסובייטית. בזמן שרוסים רבים מעדיפים לח"לוף על פני הבניין הזה מהר ככל האפשר, רק כדי שלא להיתקע בטעות בין מסדרונותיו – אליוכנה וחבריה אינם מפחדים.

"רגע אחד אתה מתלוצץ עם חברים על מטוסים מנייר, וברגע הבא אתה בתוך כלוב, דופק על הסור"גים, קורא לסוהר שייתן לך להשתמש בשירותים", היא אומרת אחרי מעצרה, ומוסיפה, "זה חלק מהשי"טה. פוטין התחיל להילחם באינטרנט החופשי, וכעת נשארו אמצעי תקשורת בודדים שהם למעשה חופשיים, אבל נמצאים במאבק מתמיד להישדודות. ארגונים לא"ממשלתיים עצמאיים נאלצים להירשם כ'סוכנים זרים', ארגונים לא-ממשלתיים אחרים כבר נאסרו ונסגרו."

איפה האופוזיציה?

"ועדת הבחירות המרכזית של רוסיה היא גם גוף צייתני של הקרמלין. הם סירבו לרשום את אלכסיי נבלני (ממובילי המחאה האופוזיציונית ברוסיה – א"ז) כמועמד לנשיאות, כאשר נבלני הוא היום דה-פקטו מנהיג האופוזיציה, היריב הפופולרי ביותר של פו"טין. בתי המשפט הרוסיים מאשימים אותו ללא הרף ב'פשעים' שונים, ואחיו, אולג נבלני, קיבל שלוש וחצי שנות מאסר. הקרמלין למעשה שומר אותו במעצר כבן ערובה. זו הסיבה שבבחירות האחרונות התוצאה הייתה ברורה מראש – ניצחון מוחץ של פוטין. אבל גם במצב כזה יש עדויות שההצבעות בכמה מהקלפיות זויפו, כדי להציג יתרון גדול יותר של פוטין."

למה זה קורה דווקא ברוסיה?

"כי החברה הרוסית עדיין עייפה מלהילחם ביעילות בדיקטטורה ששולטת בה. מפלגות אופוזיציה וקבוצות שונות לא מאתרות כוחות. הקרמלין עם המיליארדים שלו והכוח הבלתי מוגבל, חזק יותר מתמיד. אבל זה לא אומר שזה יימשך לנצח. דיקטטורים רבים בהיסטוריה

"ב-18 השנים שהוא בשלטון, פוטין עשה כל שביכולתו להרוס כל שבירי של התנגדות אמיתית לשלטונו. אין אופוזיציה ברוסיה. החוקה הרוסית לא עובדת. כל הרשויות העצמאיות כפופות לקרמלין ולפוטין. הקרמלין הרג הלכה למעשה את המדיה העצמאית, ועכשיו תחנות הטלוויזיה הגדולות משמשות חלק ממסד התעמולה של המדינה"

אליוכנה (במרכז) נעצרת בהפגנה במוסקבה. "אם נדקור את הישבן שלו בסיכה, פוטין יקפוץ מכיסאו הנשיאותי"

